

T.C.
DANI TAY
1. Daire

Esas No: 2000/29
Karar No: 2000/59
Karar Tarihi: 17.04.2000

KAMU GÖREVL LER HAKKINDA UYGULANACAK D S PL N VE CEZA YAPTIRIMLARININ HUKUK N TEL

ÖZET: Söz konusu somut olayda bir suç hakkında inceleme veya soru turma emrinin verilmi olması, i lemlerin ba laması anlamına gelmektedir. Bir suçtan dolayı inceleme ve soru turma emri verilmi olaylarda, soru turmaların memurlara ili kin mevzuat hükümleri uygulanmak suretiyle sonuçlandırılması gerekmektedir.

(4483 S. K. m. 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 17) (1412 S. K. m. 32) (2709 S. K. m. 129, 128) (3046 S. K. m. 21)

stem'in Özeti : 4483 sayılı Memurlar ve Di er Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un bazı maddelerinin uygulanmasında dü ülen duraksamanın giderilmesine ili kin Ba bakanlı ın 11.2.2000 günlü, Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlü ü 802 sayılı yazısına ekli Ba bakanlık Tefti Kurulu Ba kanlı ının 7.2.2000 günlü ve 013/0165 sayılı yazısında aynen:

""Memurlar ve Di er Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında 4483 sayılı Kanunun uygulanmasına ili kin olarak bakanlık tefti kurullarından ba kanlı ımıza intikal eden yazılara göre, kanunun;

-""Kapsam"" ba lıklı 2 nci maddesi,

-""zin Vermeye Yetkili Merciler"" ba lıklı, 3 üncü maddesi,

-""Ön nceleme"" ba lıklı 5 inci maddesi,

-""Süre"" ba lıklı 7 nci maddesi,

-""Ön nceleme Yapanların Yetkisi ve Rapor"" ba lıklı 6 ncı maddesi,

-""Soru turma zininin Kapsamı"" ba lıklı 8 inci maddesi,

-"" tiraz"" ba lıklı 9 uncu maddesi,

-"" tirak Halinde lenen Suçlar"" ba lıklı 10 uncu maddesi ile geçici 1 inci maddesi üzerinde tereddütler bildirilmi tir.

Tereddüte dü ülen hükümlerle ilgili ba kanlı ımız görü ü; ""4483 sayılı Memurlar ve Di er Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanuna Dair Uygulama Esasları"" ba lıklı ili ikteki metinde yer almı olup: bakanlık tefti kurullarından ba kanlı ımıza intikal eden yazılar ve SHÇEK Genel Müdürlü ü Tefti Kurulu Ba kanlı ının yazısı da yazımıza eklenmi tir.

4483 sayılı Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak tereddüte dü ülen hususlarda Danı tay 1 inci Dairesinden görü alınması hususunda bilginizi ve gere ini rica ederim."" denilmektedir.

T.C.
DANI TAY
1. Daire

Esas No: 2000/29
Karar No: 2000/59
Karar Tarihi: 17.04.2000

Dairemizce yapılan çarı üzerine gelen Bakanlık Ba müfetti leriAdalet Ba müfetti i Maliye Bakanlı ı Ba müfetti leri çileri Bakanlı ı Ba müfetti leri Maliye Bakanlı ı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlü ü Bütçe Uzmanı ..., Devlet Personel Ba kanlı ı Daire Ba kanı ... ve Türkiye ve Ortado u Amme daresi Enstitüsü Ö retim Üyesi Prof. Dr. ...'in açıklamaları dinlendikten ve Ba bakanlı ın 29.2.2000 günlü, 1200 sayılı yazısı ve gönderilen di er yazılarla dosyadaki belgeler incelendikten sonra,

Gere i Görü lüp Dü ünüldü:

Konu, istem yazısı ve eklerinde, 4483 sayılı Memurlar ve Di er Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun duraksamaya neden olan maddeleri ve bunlarla ilgili açıklama ve görü ler çerçevesinde incelenmi ve varılan sonuçlar a a ıda açıklanmı tır.

Madde 1 ve 2 -4483 sayılı Yasanın bu maddeleri amacı ve kapsamı belirlemektedir.

Bu maddeler Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat kapsamında yer alan ""görev sebebiyle"" ve ""görev sırasında"" i lenen suçlardan yalnızca ""görev sebebiyle"" i lenen suçları yasa kapsamına almı , ""görev sırasında"" i lenen suçlar ise kapsam dı na çıkartılmı tır. Böylece görev sırasında görev sebebi dı nda bir nedenle i lenen suçların genel hükümlere tabi olması sa lanmı tır.

Görev sebebiyle i lenen suçlar memuriyet görevinin ifası nedeniyle i lenen suçları içermektedir. Suçun memuriyet görevinden do mu sayılması için memuriyet i leriyle ilgili olması, di er bir anlatımla suçu do uran fiil ile ki nin görevi arasında illiyet ba ı bulunması gerekmektedir.

Yasanın 2 nci maddesine göre, bu yasa devlet ile anayasanın 123 üncü maddesine uygun olarak kanunla veya kanunun verdi i yetkiye dayanılarak kurulan di er kamu tüzelki ilerinde çalı anlar hakkında uygulanacak, devlet tüzelki ili i içinde yer almayan, kamu tüzelki ili i niteli i ta ımayan kurulu larda çalı anlar hakkında uygulanmayacaktır.

Anayasanın 128 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "" Devletin, kamu iktisadi te ebbüsleri ve di er kamu tüzelki ilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdi i asli ve sürekli görevler, memurlar ve di er kamu görevlileri eliyle görülür"" hükmü, 4483 sayılı Yasanın 2 nci maddesine ""kamu iktisadi te ebbüsleri"" deyimini çıkarılarak aynen alınmak suretiyle kamu iktisadi te ebbüsleri personeli yasa kapsamı dı nda tutulmu , 17 nci maddesi ile de te ebbüs genel müdürleri ve yönetim kurulu üyelerinin yargılanmaları ilgili bakanın iznine ba ı kılınarak yalnızca bunlar hakkında 4483 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanması öngörölmü tür.

Di er taraftan, kamu iktisadi te ebbüsleri genel müdürleri 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ba ılı (1) sayılı cetvelde di er personel yanında yer almak suretiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi tutulmu tur. Bu kanun hükmünde kararnamenin (

T.C.
DANI TAY
1. Daire

Esas No: 2000/29
Karar No: 2000/59
Karar Tarihi: 17.04.2000

1) sayılı cetvelinde yer alan personelden yalnız genel müdürlerin 4483 sayılı Yasa kapsamına alınması suretiyle genel müdür dı nda kalan (1) ve (2) sayılı cetvelde gösterilen di er kamu iktisadi te ebbüsleri personeline genel hükümlerin uygulanmasının öngöröldü ü sonucuna ula ılmaktadır.

Kurulu kanunlarında, personeline Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatin uygulanmayaca ı veya özel hukuk hükümlerine tabi oldu u belirtilen kamu tüzelki ilerinin 4483 sayılı Yasa kapsamına girmeyece i, buna kar ın kurulu kanunlarında Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatin uygulanaca ı belirtilen kamu tüzelki ileri personeli hakkında ise 4483 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanaca ı tabii bulunmaktadır.

Bilindi i üzere, kamu hizmeti, umuma arzedilen, sürekli ve kesintisiz bir biçimde i lemesi zorunlu, toplumun genel ve ortak gereksinimlerini kar ılamak amacıyla kanunla kurulan idarenin, do rudan ya da yakın gözetim ve sorumlulu u altında kamusal yetki ve usuller kullanarak yürüttü ü faaliyetlerdir. Bu faaliyetler, anayasanın 128 inci maddesinde de belirtildi i gibi genel idare esaslarına göre yürütölür.

Asli ve sürekli görevler, genel idare esaslarına göre, kamu gücü kullanılarak yürütölen görevlerdir. Bu görevlerde kamu gücünü kullanarak çalı anlar ise, kamu görevlileridir. Kamu görevlileri, kamu hizmetinin gerektirdi i asli ve sürekli görevlerde yönetime kamu hukuku ili kisi ile ba lı olarak çalı an, kendilerine kadro tahsis edilen, bütçeden ödeme yapılan ve haklarında yasalarda belirlenen özel kurallar uygulanan memurlar ile di er kamu görevlileridir.

Bu durumda, genel idare esaslarına göre asli ve sürekli görevlerde çalı mayan, kamu gücünü kullanma yetkisi olmayan personel 4483 sayılı Yasa kapsamına girmemektedir. Nitekim bunlar, yaptıkları hizmet kamu görevi olarak kabul edilmedi inden Türk Ceza Kanununun uygulamasında memur sayılmamaktadırlar. Maddi ceza hukuku yönünden memur sayılmayan ve memur suçlarıyla cezalandırılmayan bu ki ileri usul hukuku yönünden ayrıcalıklı bir duruma getirip memurlar gibi soru turmaya tabi tutmak dü ünülemez.

Madde 3- Anayasanın 129 uncu maddesinin son fıkrasında, memurlar ve di er kamu görevlileri hakkında i ledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovu turması açılmasının, kanunla belirlenen istisnalar dı nda, kanunun gösterdi i idari merciin iznine ba lı oldu u belirtildi inden, 4483 sayılı Yasa, anayasanın bu hükmüne paralel olarak, bir memurun ya da di er kamu görevlisinin görev sebebiyle i ledi i iddia edilen suçlardan dolayı yargılanabilmesi için 3 üncü maddede sayılan idari mercilerin iznini aramı tır.

4483 sayılı Yasanın 3 üncü maddesinde, hangi memur ya da kamu görevlisi için hangi merciin soru turma izni verece i ayrıntılı olarak belirtilmi , ayrıca bunların yokluklarında izin yetkisinin vekilleri tarafından kullanılaca ı öngörölmü tür. Maddede izin mercileri sıralanırken, yetkiyi kullanacak belli unvanlara sahip ki ilerden söz edildi inden, yetkinin ki ilere ba lı münhasır yetki oldu u ku kusuzdur. Ki iye ba lı bu yetkinin de bizzat kullanılması zorunludur.

T.C.
DANI TAY
1. Daire

Esas No: 2000/29
Karar No: 2000/59
Karar Tarihi: 17.04.2000

4483 sayılı Yasanın 3 üncü maddesinde, yetkili merciin saptanmasında, memur veya di er kamu görevlisinin suç tarihindeki görevinin esas alınacağı belirtilerek, memur ya di er kamu görevlisinin suçun i lendi i tarihte fiilen görevli oldu u yerin yetkili merciinin soru turma izni vermesi sa lanmı , böylece islendi i iddia edilen bir suçtan sonra yer veya görev de i ikli i nedeniyle izin mercii konusunda çıkması olası sorunların önlenmesi yoluna gidilmi tir.

stem yazısı eklerinde, izin vermeye yetkili merciler ba lıklı 3 üncü maddeyle ilgili duraksama konusunda öncelikle ""en üst idari amir"" kavramından ne anla ılması gerekti i, üst merciin alt mercie ait izin yetkisini kullanıp kullanamayacağı hususlarına de inilmi , bu konuda özellikle ba bakanın ve bakanların te kilatlarının en üst amiri olmaları nedeniyle yasa kapsamına giren tüm görevlileri hakkında izin vermeye yetkili merci olmaları gerekti i görü üne yer verilmi tir.

Anayasaya göre. idari makamlar kullandıkları yetkiyi kanundan alırlar. Kanuni idare ilkesi uyarınca, idarenin yetkileri ve bu yetkiyi kullanacak makamlar kanunla belirlenir. dari i lemlerin hukuken geçerli sayılması için kararların kanunla yetkili kılınan makam ve ki ilerce alınması gerekti inden idari makamların i lemin yetki unsuru üzerinde takdir yetkisi olamaz. Yasanın 3 üncü maddesinde izin vermeye yetkili merciler bu ilkelere uygun olarak sıralanmı , maddenin (e) bendinde, ilgili bakan ve ba bakanın hangi memur ve di er kamu görevlileri hakkında soru turma izni vermeye yetkili oldukları açıkça düzenlenmi tir.

Di er yandan, yasanın 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, soru turma izni verilmesine ya da verilmemesine ili kin kararlara kar ı yapılacak itiraza bakacak idari yargı mercilerinin belirlenmesinde de 3 üncü maddedeki sıralama esas alındı ndan, üst mercilerin alt mercilere ait izin yetkisini kullanmaları halinde, aynı görevliler hakkında soru turma izni verecek merciler ile itirazları inceleyecek merciler de i ecek, bu da yasaya aykırılık olu turacaktır.

Bu nedenle 3046 ve 3056 sayılı Yasaların ilgili hükümlerinden hareketle ba bakanın ve bakanların, te kilatlarının en üst amiri oldukları ve tefti kurullarının ba bakan ve bakan emri veya onayı üzerine tefti , inceleme ve soru turma yapma görevleri bulundu u gerekçesiyle üst mercilerin alt mercilere ait izin yetkisini kullanabileceklerini kabul etmek olanaklı de ildir.

3 üncü maddenin di er bir duraksama konusunu da (d) bendinde yer alan ""en üst idari amir"" deyimini olu turmaktadır. Yasalarımızda ve di er düzenleyici metinlerde ""en üst idari amir"" tanımlanmamı tır. 3046 sayılı Yasanın 21 inci maddesine göre bakan, bakanlık kurulu unun en üst amiridir. 4483 sayılı Yasanın 3 ün maddesinin (d) bendinde ""en üst idari amir"" deyimini kullanıldı ına göre, bu deyim siyasi otoriteyi temsil eden bakandan sonra gelen ve idari otoritenin en üst noktasında bulunan, Ba bakanlıkta Ba bakanlık Müste arını, bakanlıklarda bakanlık müste arlarını ifade etti i anla ılmaktadır. İlgili ve ba lı kurulu larda ise müste arlar, genel müdürler ve kurum ba kanlarının en üst idari amir oldukları ku kusuzdur.

T.C.
DANI TAY
1. Daire

Esas No: 2000/29
Karar No: 2000/59
Karar Tarihi: 17.04.2000

Maddenin son fıkrasına göre ast memur ile üst memurun aynı fiile i tiraki halinde üst memurun izin mercii, ast memurun da izin mercii olacak, haklarındaki ön inceleme de üst memurun izin mercii tarafından ba latılacaktır.

Madde 4- Yasanın 4 üncü maddesi, olayın yetkili mercie iletilmesi ve i leme konulmayacak ihbar ve ikayetleri düzenlemektedir. Maddenin üçüncü fıkrasında, bu kanuna göre memurlar ve di er kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve ikayetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya ikayetlerde ki i ve/veya olay belirtilmesi zorunlulu u getirilmi , son fıkrasında da bu fıkraya aykırı bulunan ihbar ve ikayetlerin, cumhuriyet ba savcıları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından i leme konulmayaca ı, durumun ihbar ve ikayette bulunana bildirilece i belirtilmi tir. Maddede, ihbar ve ikayetlerde ki i ve/veya olay belirtilmesi zorunlu sayılmı , ancak ihbar ve ikayette ki i belirtilmesi halinde bu ki inin eyleminin de somut olarak gösterilmesi amaçlanmı tır.

Yasada açık bir düzenleme bulunmamakla birlikte, 4 üncü maddenin son fıkrası hükmünde öngörülen ""i leme koymama"" sonucuna ula ılabilmesi için, ihbar ve ikayetlerin somut ve özel nitelikte olup olmadı ının, ki i ve/veya olay belirtilip belirtilmedi inin, ön inceleme ba latılmadan yapılacak bir ara tırma ile tesbiti uygun olacaktır.

Aynı maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre, bakanlı ının veya kurumunun merkezi dı nda bir birimin denetimi sırasında ihbar alan ya da bu yasa kapsamına giren suç i lendi ine ili kin delillere rastlayan müfetti in, bakanlı ının veya kurumunun onayını almaksızın durumu izin vermeye yetkili mercie iletmesi zorunludur. Bu halde müfetti lerin suç i lendi ine ili kin delilleri toplayıp de erlendirmelerini de içeren bir tevdi raporu ile olayı izin vermeye yetkili mercie iletmelerinde yasal bir sakınca olmadı ı gibi, yasanın hükümlerinin uygulanmasına katkı sa layaca ında da ku ku bulunmamaktadır.

Madde 5- Yasanın 5 inci maddesine göre izin vermeye yetkili merci, yasa kapsamına giren bir suçun i lendi ini bizzat veya 4 üncü maddede yazılı ekilde ö rendi inde ön inceleme ba latacaktır. Ön inceleme yetkili merci tarafından bizzat yapılabilece i gibi, görevlendirilen bir veya birkaç denetim elemanına, hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur veya kamu görevlilerinden biri veya birkaçına yaptırılacaktır.

Ön incelemenin, izin vermeye yetkili mercinin bulundu u kamu kurum veya kurulu u içindeki ki ilere yaptırılması esastır. Ancak i in özelli ine göre inceleme mercii, incelemenin ba ka kurum ya da kurulu elemanlarınca yapılmasını isteyebilecektir. Bu iste in yerine getirilmesi ilgili kurulu un takdirine bırakılmı tır.

Ayrıca, izin vermeye yetkili vali ve kaymakamlar yasa kapsamına giren bir suçun ön incelemesinin, memurun ba lı oldu u bakanlık müfetti lerince yapılmasını ilgili bakanlıktan isteyebilecekler, ilgili bakanın görevlendirmesi halinde, ön inceleme bakanlık müfetti lerince yapılacak ve müfetti ler raporlarını do rudan, izin vermeye yetkili merci olan vali veya kaymakama sunacaklardır.

T.C.
DANI TAY
1. Daire

Esas No: 2000/29
Karar No: 2000/59
Karar Tarihi: 17.04.2000

Madde 6- Maddede, ön inceleme ile görevlendirilenlerin yetkileri düzenlenmiştir.

Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerine sahip olacaklar. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre de işlem yapabileceklerdir.

Buna göre, ön incelemeyle görevli kişiler, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun kamu davasının hazırlanmasına ilişkin hükümleri çerçevesinde cumhuriyet savcısının yapmakla yetkili olduğu işleri yapabilecek, sanığın lehine olanlar da dahil, olayı aydınlayabilecek delilleri, bilgi ve belgeleri toplayacak, tanık ve sanık ifadelerini alacak, gerektiğinde keşif yapacak ve bilirkişi incelemesi yaptıracaktır.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 135 inci maddesinde yazılı susma hakkı saklı kalmak kaydıyla hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesinin alınması zorunludur. İfadenin inceleme mahallinde, vicahen alınması asıl olmakla birlikte, gerektiğinde ifade, yasa ile getirilen ön inceleme süresi dikkate alınarak, makul bir süre verilmek suretiyle yazıyla da istenebilecektir.

Burada, ön inceleme ile görevli kişilerin "görevden uzaklaştırma" kararı verme yetkilerinin bulunup bulunmadığı konusu duraksamaya neden olabilmektedir.

Görevi başında kalmasında sakınca görülen memurlar hakkında uygulanacak olan görevden uzaklaştırma tedbirine ilişkin hükümler. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 137 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir ve bu kararı almaya yetkili olanlar gösterilmiştir. Görevden uzaklaştırma kararı idari bir işlemdir. Ön inceleme ile görevli kişilerin 657 sayılı Kanunun 138 inci maddesinde sayılan kişilerden olması durumunda görevden uzaklaştırma kararını verebilmeleri doğaldır. Ancak, ön inceleme ile görevli kişilerin 138 inci maddede gösterilen kimselerden olmamaları durumunda, bu kişilerin, münhasıran 4483 sayılı Yasa kapsamında bir suçun açılmasına çıkarılması amacıyla işleri yapmaya yetkili olmaları nedeniyle idari işlem olan görevden uzaklaştırma kararını vermeye yetkilerinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler, incelemelerinin sonucunu bir raporla izin vermeye yetkili mercie sunacaklardır. Yetkili merci, raporu inceleyip soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verecektir. İzin vermeye yetkili mercinin soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda bir takdir yetkisi yoktur. Yetkili merci, memurun veya diğer kamu görevlisinin üzerine atılan suçun işlendiğine ilişkin yeterli delil olması halinde izin verecek, aksi halde izin vermeyecektir. Ölüm, af, zaman aşımı ve benzeri olaylar gerekçesiyle de izin verilmemesine karar verecektir. Bu kararların, anayasanın 141 ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 32 nci maddelerine paralel olarak, itiraz edildiklerinde denetimlerini sağlamak yönünden gerekçeli olmalarında yarar bulunmaktadır.

İzin verilmeme kararından sonra aynı olay hakkında yeni delillerin elde edilmesi halinde, yetkili mercinin, yeniden ön inceleme yaptırarak sonucuna göre karar vermesi uygun

T.C.
DANI TAY
1. Daire

Esas No: 2000/29
Karar No: 2000/59
Karar Tarihi: 17.04.2000

olacaktır,

Madde 7- Madde, soru turma izni kararının verilme süresine ili kindir. Süre 30 gündür, zorunlu hallerde süre 15 günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilecektir.

Maddenin ilk fıkrasına göre bu süre, yetkili merciin suçun i lendi ini 5 inci maddenin birinci fıkrasına göre ö renmesinden itibaren ba lamaktadır. Buna göre izin vermeye yetkili merci, suçun i lendi ini bizzat veya soru turma iznini isteyen cumhuriyet ba savcısının talebinden veya herhangi bir ihbar veya ikayet aldı nda ö renebilecektir. Basın-yayın organlarında çıkan yasa kapsamına giren bir suçta ili kin haber de ihbar kabul edilmelidir.

Maddenin açık hükmü izin merciinin suçun i lendi ini yukarıda belirtilen biçimlerde ö rendi inde süreyi ba lattı na göre, sürenin ba langıcının, ön inceleme emrinin verildi i tarih olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Ön incelemenin 30 gün içerisinde bitirilememesi durumunda, 15 günlük ek süre de izin vermeye yetkili merciden, istenmeli ve ek süre bu merci tarafından verilmelidir.

Bu hükümlere göre yasa koyucu, konunun sürüncemede kalmasını önlemek amacıyla ön incelemenin kısa sürede sonuçlandırılmasını öngörmü tür. Bu nedenle izin mercii 30+15 günlük süre içerisinde soru turma iznini verme veya vermeme kararını almak zorundadır.

Maddede öngörülen süreler içerisinde izin konusunda bir karar verilememi ise ne olacaktır? Kanun tasarısında yer alan, ""maddede öngörülen sürelerde izin verilmedi i takdirde izin verilmi sayılır."" yolundaki hüküm Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda tasarıdan çıkarılmı tır. Bu durumda, gösterilen süre içerisinde izin verilmedi i takdirde izin verilmi veya verilmemi sayılır biçiminde bir yorum yapma olana ı kalmamı tır.

in sonuçlanabilmesi için, izin vermeye yetkili merciin zorunlu olarak olumlu veya olumsuz bir kararının aranması gerekecektir. Bu nedenle izin vermeye yetkili merci sürenin a ılması halinde dahi olumlu veya olumsuz bir karar vermek zorundadır. Öngörülen sürelerde i i sonuçlandırmayarak kasten sürüncemede bırakan izin vermeye yetkili mercilerin de cezai sorumluluklarının bulundu u açıktır.

Madde 8- Bilindi i üzere ceza yargılamasında ki i ve fiil olmak üzere iki temel unsur söz konusudur. Öncelikle suç olu turdu u iddia olunan olayın kimler tarafından gerçekleştirildi i, ikinci olarak da bu ki ilerin hangi fiili i ledikleri belirlenmelidir.

Yasanın 8 inci maddesinin birinci fıkrası bu ilkeleri göz önünde bulundurarak soru turma izninin kapsamını düzenlemektedir. Buna göre, soru turma izni, ikayet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara ba lı olarak soru turma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsayacaktır. Verilen izin üzerine cumhuriyet ba savcısının yapaca ı hazırlık soru turmasında, i i geciktirecek sorunlarla kar ıla ılmaması için yetkili merciin soru turma izninde, olayı gerçekleştirildi i ileri sürülen ki ilerin kimler oldu u ve bunların

T.C.
DANI TAY
1. Daire

Esas No: 2000/29
Karar No: 2000/59
Karar Tarihi: 17.04.2000

İ ledikleri iddia olunan fiillerinin neler oldu u açıkça yazılmalıdır.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları Cumhuriyet ba savcılıkları ile yargı mercileri tarafından uygulanacak hükümleri içermektedir.

Madde 9- Madde, yetkili merciin soru turma izni verilmesine veya verilmemesine ili kin kararına kar ı itiraz yolunu düzenlemektedir.

Maddeye göre soru turma izni verildi inde, bu karara kar ı hakkında inceleme yapılan memur veya di er kamu görevlisi itiraz edebilecektir. Soru turma izni verilmedi inde ise Cumhuriyet ba savcılı ı veya varsa ikayetçi itiraz yoluna gidebilecektir.

İtiraz hakkı 10 günlük süre içerisinde kullanılacaktır. Süre, bildirimden itibaren ba layacaktır. İtiraza konu kararlar ilgililere Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca tebli edilmelidir.

İzin verilmemesine ili kin tüm kararlar Cumhuriyet ba savcılı ına bildirilecektir. Cumhuriyet ba savcılı ının ön inceleme evrakını görmeden yalnızca izin verilmeme kararını inceleyerek itiraz hakkını kullanması mümkün olmayacağından, kararların ön inceleme evrakı ile birlikte Cumhuriyet ba savcılı ına gönderilmesi gerekmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasına göre itirazlar, Kanunun 3 üncü maddesinin (e) , (f) , (h) ve Cumhuriyet ba savcılı ının verilen izin hariç (g) bentlerinde sayılanlar Danı tay kinci Dairesince, di erleri ilgili bölge idare mahkemesince incelenecektir.

Madde 10- Bu madde, yasa kapsamındaki bir suçun, memur olanlar ile memur olmayanlar ya da üst memurla ast memur tarafından i tirak halinde i lenmesi durumunda, yargılamanın hangi mahkemede yapılacağına ili kin hükümler getirmektedir. Buna göre, memur olmayan sanıklar memurun, ast memur ise üst memurun tabi oldu u mahkemede yargılanacaktır.

Madde 11- Madde hükmüne göre, soru turma izninin itiraz edilmeden veya itirazın reddi sonucu kesinleşmesi ya da soru turma izni verilmemesine ili kin karara kar ı yapılan itirazın kabulü üzerine, dosya derhal ilgisine göre Yasanın 12 nci maddesinde gösterilen hazırlık soru turmasını yapacak mercilere gönderilecektir.

Madde 12-13-14-15- Bu maddeler, Cumhuriyet ba savcılıkları ve yargı mercileri tarafından uygulanacak hükümleri içermektedir.

Geçici Madde 1- Maddede, yasanın yürürlü e girmesinden önce Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat hükümlerine göre ba latılmış bulunan i lemlerin adı geçen kanun hükümlerine göre sonuçlandırılması öngörülmektedir.

4483 sayılı Yasanın yürürlü ünden önce Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat hükümlerine göre ba latılmış i lemlerde, adı geçen kanunun uygulanmasına devam olunacaktır. Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkata göre, bir suç

T.C.
DANI TAY
1. Daire

Esas No: 2000/29
Karar No: 2000/59
Karar Tarihi: 17.04.2000

hakkında inceleme veya soru turma emrinin verilmi olması, i lemlerin ba laması anlamına gelmektedir. Buna göre 4483 sayılı Yasanın yayımından önce Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat kapsamına giren bir suç hakkında inceleme veya soru turma emri verilmi ise bu suç için 4483 sayılı Yasa uygulanmayacaktır. Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat kapsamına giren bir suçtan dolayı inceleme ve soru turma emri verilmi olaylarda, soru turmaların Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat hükümleri uygulanmak suretiyle sonuçlandırılması gerekmektedir.

Sonuç: Yukarıda belirtilen görü lerin yanı sıra, 4483 sayılı Yasanın uygulanmasında ortaya çıkabilecek duraksama konuları hakkında yargı organlarınca verilecek kararlar do rultusunda i lem yapılması gerekece i sonucuna varılarak dosyanın Danı tay Ba kanlı ına sunulmasına 17.4.2000 gününde oybirli i ile karar verildi.(۳۳)